

POČAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

5. číslo

Budyšin, meja 1966

Lětnik 16

Hrono na rózownik 1966

„Ja poznaju, zo ty wšitko zamóžeš, a nič, štož sy sebi předewzał, či ćežko njeje.“ Hiob 42, 2

To woprawdže žadyn čłowjek ani žana čłowjeska instanca wo sebi prajić njemóže. Nichtón wšehomócný njeje. A kak husto snano smy sami abo druzy čłowjekoj sebi něšto předewzali, a potom bě přewjele a njebě nam móžno dokonjeć.

Cyle hinaše pak je Bože wašnje. Wězo plaći, štož Pawoł wo nim pisa: „Kak njezapřijomne su jeho sudženja a njewuslědžomne jeho puće. Přetož što je Knježa mysl poznał abo što je jeho radzićel był?“ (Rom. 11, 34.35) A tola wuznawamy so w přenim artiklu k wšehomócnemu, wšehowědomnemu a wšehopřitómnemu Bohu, kiž na swěće w žiwjenju ludow a ludži wšitko w swojimaj rukomaj ma a wšo dokonja po swojej radže a woli. To dyrbi w našim hronu tež runje Hiob po wšěch jeho zlych nazhonjenjach spóznać, wuznać a připóznać. A my dyrbimy to runje tak a nade wšěm Boha chwalić a jemu česć dawać, kotraž jemu šluša. Tuž spěwajmy z Gellertom:

Hdyž, Stworicielu, twoju móc
a mudrosć wobhladuju,
hdyž na wšěch pučach, džen a nóc,
zo sy ty lubosć, čuju,
so njemóžu dosć spodžiwać
a njewěm dosć či chwalby dać,
mój Božo, Knježe. Wótće.

To pak njeplaći jenož wo wěcach přenjenho artikla, potajkim wo jeho stworjenju a zdžerženju swěta, wo jeho hnadnym wodzenju a wobarnowanju, ale tež wo jeho wulkich skutkach, kotraž so wupraja w druhim a w třecim artiklu. To so počahuje na wumóženje swěta přez Jezusa Chrysta a na to, štož Bóh dokonja ze swojim swjatym Duchom w swojej wosadze na zemi. Wosebje swjatkowne hrono to wuzběhuje: „Wone so nje-stanje přez wójsko a móc, ale přez mojego Ducha, praji Knjez Cebaot!“ (Sach. 4, 6) Što je měnjene? Po Nowym zakonju dyrbimy to počahować na založenje a wupřestrěnje křesćanskeje cyrkwy na zemi. Kajki snadny započatk běše to tola z wěcu našeho Zbožnika po jutrah a po swjatkach! A nětko mamy jednu po sto tysacach ličacu wosadu po cylej zemi. To zawěsće žane wojerske wójsko ani politiska, swětna móc njebě, kiž je to wšitko wuskutkowało a dokonjało. Tež njeběchu to čłowjekoj ze swojej čłowjeskej mudrosću a diplomatiju. A hdyž je woprawdže po tajkich kolijach jězdžila, kaž je so stało wosebje w srjědžowěku, běše to přeco k zabuhje cyrkwy!

Wilhelm Busch:

„... daj mi noweho, wěsteho ducha ...“

„Prošu!“

Farar so wobroći k durjam. Rozhorjenje zastupi nadobna žona. A hnydom tež započnje rěčeć:

„Ja slyšach, zo wy nochceće džowku mojeje sotry konfirměrować?“

Farar ju změrowaše: Prošu, posydněte so najprjedy. Tak! A nětko chcu wam we wšěm měrje naležnosć rozjasnić. Hladajće, waša sotřenca — kaž so zda, bydli wona nětko po smjerći swojeju staršuju pola was — je hlupa. Wona tola tež chodži do šule za malowobdarjenych. Ja sym spytał tuto džěco wučić. Ale ani jeničkeho spěwa njeje nawuknyła a wo katechizmje docyla radšo mjelču. A tuž dyrbiće zrozumić, zo tuto džěco njemóžu konfirměrować ...“

Žona jeho přetorhny: „To je wšo cyle rjenje a derje; ale nětko chcu wam prajić: Tute chude a słabe džěco bě grat Božeje wole, zo bě so naša cyla swójbna přeměnila.“

Dziwnje hlada duchowny na nju: „Kak bě so to stało?“

„Ja njewěm, hač wy wěsće, zo mamy ratarstwo. A dyrbjú wuznawać, zo knježeše pola nas zly a lochkomyšlny duch. Jako nětko před lětom moja sotra wumrě, wzach jeje džowčičku do swojeho doma. Mi bě jeje žel. A wjele rumnosće njemějach. Tuž stajich jeje ložo do spanskeje stwy holcow, kotrejž pola nas džělatej.“

A nětko so sta něšto spodžiwneho. Jako to džěco přeni wječor pozdže z holcomaj do loža so lehny, stykny ruce a modleše so jenički spěw, kiž bě sej spomjatkoowało: „Stwor we mni, Božo, čistu wutrobu a daj mi noweho, wěsteho ducha.“

Nó, wy móžeće sej myslić, wobej holcy započestej so smjeć. Ale ta mala so wo to njestaraše a wusny. A přichodne ranje so znowa swoju štučku modleše. Zaso smějkotanje mjez holcomaj. Ale jako holčička wječor tež zaso so modleše, započnje jedna z wobeju holcow so smjeć, tamna pak chutnje praješe: „Ty, tuto džěca ma prawje; to je to, štož nam pobrachuje, čista wutroba. O Božo, haj, to mi pobrachuje. Ja so sobu modlu.“

Ale to, zo docyla hišće mamy w našim času cyrkej, je jenož skutk a džiw Boži přez jeho swjateho Ducha. A Chrystus chce a móže tež džensa w swojich wotročkach ze swojim duchom skutkować, kaž je wón sam prajił: „Wostańće we mni, a ja we was. Runje jako hałza žaneho ploda njemóže přinjeseć sama wot sebje, chiba zo wostanje při winowym pjeň-

A woprawdže, tak so sta. Jedna holca sobu praješe: „Stwor we mni, Božo, čistu wutrobu a daj mi noweho, wěsteho ducha. Po třoch dnjach pak tež druha služobna započnje so modlić. A nětko sam lěpje wěsće, knježe fararjo, hdyž so wo Swjaty Duch prosy, potom wón přindže. Ja chcu skrótka činić. Mojej holcy buštej cyle hinašej. Ja so jeju woprašach: „Kak to přindže, zo stej so tak dospólnje změniloj?“

A tuž powědaštej a staršej: „Hdyž so duch w tutym domje njezměni, potom woteńdžemoj! Ja so nastróžich. Wonej mějestej prawje. A skradžu započach so modlić wo nowy duch. A džensa knježi pola nas druhi duch. Mój mandželski džerži kóžde ranje nutrnosć, prjedy hač so do džěla podamy. Hdžež prjedy čert knježeše, knježi džensa Boži nowy duch. A to je so wšo přez tuto holičo stało.“

Kedžbliwje bě farar posluchal. „Luba žona“, wotmotwi wón hluboko hnuty, „tuto džěco ja konfirměruju!“

Přel. U. L.

Lužicy

Lužiski přeložk z českeje basnje

J. B. Čapeka

zhotowil Józef Nowak

Króna so blyšći ze dna Sprjewje,
ryzy je zlota.
Njehasnje pěsć. Zlětuja spěwy
na čemne bahna.

We tebi skorža přetrate styski —
— přetrate čwěly ...
— W tebi so kopja nawalow blyski,
krajó ty sylny!

Rozjasni mroki spomnjeńkow row-
Lužica droha! [nych,
Frenelaw, Šimanow, Zejlerjow no-
wubudź nam z rowa! [wych

Njehasnje plomjo. Zlětuja pěsć
přez hory, bahna.
Njewěr, naš bratře, do smjerće!
Wěr — wěr
do złotoh' ranja!

ku, tak tež wy nic, chiba so wostanjeće we mni.“ A přez swjateho Ducha móže tež Pawoł wuznać a wyskać: „Ja zamóžu wšitko přez toho, kiž mje mócneho čini, to je přez Chrystusa.“ (Fil. 4, 13) A naša próstwa dyrbi być:

Přindź, o luby swjaty Ducho,
z mocu swojej napjelń mje!

La.

Wšitko jězdzi, jězdzi. Wšitko jězdzi

Naša jězba 1965 do Polskeje ludoweje republiki. Podał Gerhard Wirth
(Pokročowanje)

Njedzelu dopołdnja so zahe na puć podachmy, dokelž mějachmy tola kemši hišće na 120 km. Naše wotmyslenje bě, w slawnym Censtochowje njedzelnje dopołdnje nazhonić. Njedzela ma w Polskej hišće tak dospólnje njedzelski raz. Ducej po puću widzachmy dróhi a puće počne kemšerjow. W jednym malym městačku pozastachmy. Nahladna cyrkej steješe trochu powyšena nad městem. Kajki bě to rjany napohlad! Před cyrkwu steješe wulka syła młodžiny, kotřiž so mjez sobu šćekachu a wjesele bjesadowachu. Kemše su srjedzišće wosadneho žiwjenja a cyłeho tydženja.

My chcychmy rady dopołdnja w 9 hodź. w Censtochowje być, ale njedochwatachmy. Hakle wokoło 10 hodź. přinđzechmy do rjaneho města. Nadobnu cyrkej namakać njebě čezko. Jejnu přeswižnu wěžu běch hižom wjace kroć na wobrazach widzał a tuž ju hnydom spóźnach. Tež wona steji wo něšto powyšena na kromje města a je něhdy byla wobtwjerdžena. Hišće džensa maš wokoło cyrkwyje hrjebu a wysoku nahlu scěnu, po kotrejž so njeprěćel tak lochce do twjerdžizny zadobry njemóžeše.

Nětko dyrbbju wam cyrkwinske žiwjenje w Censtochowje wopisać. Kak to započnu? Censtochowa je znata dla „Čorneje madony“. To je wobraz Marije z Jezus-džěćatkom, kotryž je poměrnje čmowy, wosebje wobličo Marije a Jezusa. Po tysacach tam putnikowarjo z cyłjeje Polskeje putnikuja, zo bychu so pomodlili před – abo snano dyrbbjeli prajić – k Censtochowskej Mariji, kotraž je w jednej pinčnej kapalce wulkeje cyrkwyje. A zas won přińć. je hišće česo. My tam běchmy na jednej wšědnej njedzeli, njebě potajkim žaneho wosebitheho cyrkwinskeho swjedenja, ale tónle lud! To je tołkanca a sama mjerwjenca. Horjeka we wulkej cyrkwi so Boža mša swjeteše. To rěka, zo při wołtarju měšnicy liturgiju spěwachu. W samsnym času pak předowaše jedyn mnich z klětki a jeho předowanje so přez mikrofon a wotrěčak roznošowaše po cyłym Božim domje. Ja bohužel dosć pólski njerozumju, zo bych móhl předowanje dorozumić. Mjez tym so wudžela wonka na jednym dworje pod kolonadami Bože wotkazanje. Tam měšnicy wudželuju kóždu njedzelu na wjele tysac ludźi Boži sakrament na wěrjacych, kotřiž su so do toho svojich hrěchow spowědali. Tu a tam w Božim domje a na dworach, w chódbach a w kapalkach wšudžom steja spowědne stólcy. Wšitke stólcy wšak njejsu wobsadźene, ale tola wjele. W tajkim spowědnym stólcu sedži měšnik, na kotrehož wobliču widžiš, zo je přenapinane. Wot léwego a wot praweho boka steja w dolhim rynku čakacy ludžo. Z jedneje strony mužojo, z tamneje žony. Kóždy z nich poklajnje so před spowědnym stólcom a so tam svojich hrěchow spowěda. Štó wě, kak wjele tajkich spowědanjow je měšnik tole ranje hižom přijimac dyrbbjal? Bjez džiwa, zo je sprócný. Ale lud čaka a tuž dyrbi wón w stólcu wutrač. My ewangelscy spowědanje po katolskim wašnju wjace njeznajemy, byrnjež su

reformatorojo chcyli jo tež za ewangelsku cyrkej wobchowac. Kajku duchownu hodnotu tam tole spowědanje ma? Mamy pak my prawu sudzić a wotpokazowac, štož katolska cyrkej ma a štož smy my wotpołožili abo zhubili? Ewangelska cyrkej so prócuje spowědanje zaso wožiwić, ale ze slabym wuspěchom. Naš Knjez Chrystus je swojej cyrkwi połnomóc dał pokutnym hrěšnikom hrěchi wodać (Mat. 16, 19; Jana 20, 23). To je hnada wot Boha, kotruž my dosć njewužiwamy na swoju samsnu škodu.

Jow w Censtochowje wěriwi katolscy čłowjekoj so svojich hrěchow spowědaju a cyle wěsće nic wšitcy bjez Božeho wodaća a žohnowanja. Pódlu wulkeje cyrkwyje bještej dwě wustajeńcy, jedna z wobrazami ze žiwjenja katolskeje cyrkwyje w Polskej a po cyłym swěće. Wobrazy pokazowachu na přeswědčace wašnje wulkosć a nadobnosć a slawnosć katolskeje cyrkwyje. Wosebje běchu tam wobrazy z Watikanskeho koncila.

W druhej wustajeńcy běchu džesać Bože kaznje čłowjekam z hrozu a napominanjom zwobrazowane.

Zwonka cyrkwyje na tamnym boku wójskeje hrjebje, kotraž wobdawa kołowokoło cyrkej, běchu križne stacije Chrystusoweho čerpjenja z wulkimi postavami. Před tajkej staciju klečeše wjele pobožnych a modleše so rózowc.

Pod cyrkwu na wulkim, jara wulkim naměsće běše samón herman, hdžež předawachu wobrazy Censtochowskeje „čorneje mačerje Božej“, križe, moderske knihi, wšelke swjěčata a wšelke dopomnjenki.

Jezusa ja njepušču

„Do jednoho wyšeho bójskeho byća wšak ja wěrju, wjace pak nic!“ Takle rěčeše hołčec krótko před confirmaciju. Podobnje mysla a rěča mnozy, tež tajcy, kotřiž kemši chodźa. Wědza pak tajcy ludžo, što tam rěča? Biblija tola jasnje praji, zo tajkale pozdatna wěra poprawom docyła žana wěra njeje.

Za čas přenjeho přesćehowanja křesćanow, w samsnej sudniskej žurli, hdžež bu Knjez wotsudženy, swědčeše japoštoł Pětr: „A njeje w žanym druhim zbožnosće; tež njeje žane druhe mjeno pod njebjom date, we kotrymž my móhli zbožni być.“ Štož bě wutroby japoštołow zahorilo a jim mužnosć a wjesele dało, to tola njebě nekajka ideja, tež nic nekajke pobožne zdaće, ně, to bě Zbožnik sam. Za nekajku bludnu ideju, wot čłowjekow wumyslenu, njebychu tola japoštołso swoje žiwjenje na hrački stajili. A martrarjo cyrkwyje tola njebychu za nekajku „wyšu bytosć“ na šćěpowc abo na wotprawišćo šli! Tež Luther njeby za tajke něšto na Reichstagu we Wormsu swoju hłowu poskićil. A na nekajku wyšu bytosć njebu dotal w cyrkwi hišće nichtó wukřćeny, tež nic konfirměrowany.

Čehodla nic? Dokelž je to bludna wěra! Tajka „wěra“ njewě nič wo žiwym Bože. Tajke mysle tola nje-móžeja być žćrło wjesołego a zmu-

žiteho žiwjenja, a tajke mysle džěn docyła tež njejsu žórlo pokoja a troštowanja, hdžež so smjerć bliži. Čłowjek trjeba we swoim žiwjenju to, štož jeho njese. To, na což smě so přeco a wšudžom spuščec. Něšto cyle, ničo položnje! „Čisni tajku bludnu wučbu wot so! Preč z tajkej „wyšej bytosću!“ Džerž so Boha, kotryž je so w Jezusu Chrystusu zjewil. W žanym druhim njeje zbožnosće!“

Tajkale bludna wěra do „něchoho, štož je wyše nas“, nas njedowjědže do wěčnosti. Ně, jenož a jeniče wěra, kotraž je kručě založena na Boha, kotraž so wě škitana pod jeho wěčnymaj rukomaj. — „Jezusa ja njepušču, dokelž je so za mnje podal, winojty sym z lubosću, zo bych jemu wšitko dodał. Wón mi swěći k žiwjenju, Jezusa ja njepušču!“

Chrystus praji

Chrystus, naš Knjez, tak k nam rěči: Wy mje mjenujeće mištra a njeprašeće so mje.

Wy mje mjenujeće swětło a njewidźiće mje.

Wy mje mjenujeće puć a njechodźiće po nim.

Wy mje mjenujeće žiwjenje a njezadate sej po mni.

Wy mi rěkaće mudry a njeposkaće na mnje.

Wy mi rěkaće dobry a njelubujeće mje.

Wy mi rěkaće bohaty a njeprosycě mje.

Wy mi rěkaće wěčný a njepytaće mje.

Wy mi rěkaće smilny a njewěriće mi.

Wy mi rěkaće nadobny a njeslužiće mi.

Wy mi rěkaće wšehomócný a nječesciće mje.

Wy mi rěkaće sprawný a njeposlučaće na mnje.

Hdžež ja was zatamam, tak so nje-dziwajće!

Stare napismo jedneje tafle.

Wón ma tež mócných za rubjenstwo

Běše Boža služba kaž kóždu njedzelu. Farar předowaše wo farizejskim a clowniku, kaž je napisane pola Lukaša na 18. stawje. Po kemšach přinđže młody muž do kapalnje, kotrehož bě předarjowe słowo hnulo. Tež wón njemóžeše wopřimnyć wjesołu powěsć wo wodaću hrěchow, kaž tamny clownik, kotryž džěše za praweho do swogeho domu, dokelž bě jeho Boža hnada woswobodźila. Farar prašeše so młodeho muža, hač njemóže to tež wo sebi prajić a hač njemóže to z radosću wěrić. Bóh, kotryž njeje clownika zastorčil, tež jeho njezastorčil. „Ja pak sym hórši hač clownik“, rjekny młody muž, „ja sym farizejski!“ — „Ow“, džeše duchowny: „Hdžež je so Bóh hižom tak jara wjeselił, zo praji clownik „Božo, budž mi hrěšnikej hnadny!“, kak jara by so wón wjeselił, hdže by tele słowa z erta farizejskeho styšal!“ A młody muž tele słowa zrozumi a wěrješe.

Česć dajće Duchej swjatemu

wšě ludý na zemi;

a wotamkće jom' wutrobu

we swjatej radosći.

Zejler

Pytańca za wosadnym domom

Jako po rjanej jěžbje z ćahom z małego dwórnišća na drohu stupich, witaše mje přecelnje nazymske słónčko. Tak sym hnydom zabył na wšitke starosće, kotrež ze swojeje měsčanskeje zastojnskeje stwy sobu přinjesech. Wutroba so mi směješe a běch poľny nadźije, zo mje woćakuje dzeń bjez honjenja a mjerzanja.

Nětk pak dyrbjach najprjedy wuslědźić, hdže je ewangelski wosadny dom. Z tamnišim domownikom mějach něšto wujednać. Bohužel pak njejsym so docyła wuznał w tutym měsće a dwórnišćo běše na kromje města. Měješe na 20 000 wobdylerjow a tak jenož jednu wosadu a tuž tež jenož jedyn wosadny dom. Něhdy běše tele město za ewangelsku wěru ja-řa wuznamne a slawne było. Tuž drje budže tež kóždy měsčan wědžeć, mi puć k wosadnemu domej wukazać.

Jedyn z mojich přecelow, kiž bě tu wjele lět skutkował, mi rjekny, zo je wosadny dom na N...skej dróze. A ja sej myslach, zo je to něhdze blisko cyrkwyje. Tuž prašach so ludźi najprjedy za Božim domom. Přeni, kotrehož so woprašach, běše starc blisko dwórnišća.

Ton chwilklu rozmyslowaše a skónčnje mi rjekny: „Hdyž jow po hłownej dróze dale džeće, tak přindžeće zawěsće k cyrkwi.“ Džech potajkim po wukazanim puću. Jako pak po džesać mjeńšinach přeco hišće žanu cyrkej njewuhladach, woprašach so žónsku. Haj! Kónc dale, potom k cyrkwi dońdu. A zarjad za cyrkwinske dawki je hnydom pódla! mi wona rjekny. Po wšem zdaću běch w jeje woćomaj „wbohi hrěšnik, ko-

tryž z cyrkwinskimi dawkami wisa“. To pak běše mi w tutym wokomiku wšojedne. Tutej žonje džěše zawěsće wo pjenjezne derjeměće wosady! Tuž drje wona tež wědžeše, hdže ma wosada swoj dom.

Haj, wězo, wona to wědžeše! „Haj, trjehi, na N...skej dróze!“ wona mi wotmołwi. „To pak je šće šwarna šlapa. Ja was kónc dowjeđu a potom džiće po N...skej dróze dele hać k zastanišću busow. Tam na lěwym boku je wosadny dom!“ So wo wšem možnym ze mnu rozmołwjejo džěše žónska cyłu chwilklu pódla mje. Na rózku smój so rozhołnowało a ja džěch wjesoły dale. Ně, kak derje, zo je mi tale swěrna ewangelska duša puć wukazała!

N... droha njeje předołha a bórže stejach napřećo zastanišću a so pytajo rozhladowach. Ewangelski wosadny dom tu žadyn widžeć njebě. Wulke twarjenje, kotrež běch hižom zdaloka měl za wosadny dom, běše sportowa hala. Pódla běše hnydom wulki šulski dwór. Njewědžach, što nětk. Kak pak bě to možno?

Dwě něhdze štyrnaćelětnej holcy přindžeštej runje ze šulskeho dwora. To běštej zawěsće konfirmance, kotrež znajetej wosadny dom. Ta jedna praješe, zo je ewangelski wosadny dom tam, hdžež je wěža wohnjoweje wobory.

Trochu dwělujo džěch dale a bórže tam běch. Tola wosadny dom njebě widžeć. Město toho widžach dwě staršej žónce mi napřećo přinć. To njech je mój posledni pospyt! Trochu dybawje, ale přeco hišće — kaž so mi zda — zdwórliwje prašach so

za pućom k ewangelskemu wosadnemu domej. Jedna rjekny: „Haj, to dyrbiće N...sku drohu hić!“ „Ale wot tam ja tola runje přinću. Mi bě so prajiło, zo je wosadny dom napřećo zastanišću busow.“ „To so wam wězo wopak wukazali“, rjekny žónska a při tym wuzběhny, kak derje so po cyłym měsće wuznawa. „Njejsće dha na N...skej dróze nimo wulkeho twarjenja z tej wěžičku přišo!“ Haj, tule čežu běch widžał, ale njeběch ju keđžu měł, dokelž džěn steješe na tamnym boku drohi. „Chođu dzeń wote dnja nimo tutoho twarjenja“, džěše mi moja poradźowarka. „A na durjach je samo taflička z napismom: ‚Ewangelski wosadny dom‘.“ Ně, tajke něšto, zo tule tafličku widžał njejsym! Ja so wutrobnje podžakowach a kroćach zmužiče wróćo. Po někotrych mjeńšinach stejach poľny nadźije před tamnej čežu. A na durjach steješe: „Katólske farstwo“.

Běch zadwělowany. Nětk chcych so wot bratrow „z tamneho lěhwa“ poradźowac dać. W katólskej farje mi přecelná sotra jasnje a bjez wulkich slowow puć k ewangelskemu wosadnemu domej wukaza. Tak běch potom tola hišće swój zaměr docpěl. To je so zawěrnje stało nazymu 1963. — Koho to njeby pohnuło k rozmyslowanju?

Tež w Budyšinje je wosadny dom čežko namakać. Wón je na Hornčerskej hasy č. 23, tam cyle zady na dworje. Štóž chce přeni raz na serbski kublanski dzeń přinć, tón so njech z časom za nim wobhoni, zo njeby tež dyrbjał dolho pytać.

Regem habemus! – Mamy krala!

S nano znajeće tu staru stawiznu swo wobléhowanej twjerdziznje. Njepřeceljo hižom dolhi čas hrod nadběhowachu, njemóžachu pak jón přewynć. Tola woni so nadźijachu, zo so ći zakitowarjo skónčnje podadza. Napominachu jich naposledk, zo bychu so dobrowólne nadběhowarjam do rukow dali. Ći pak, kotřiž běchu w twjerdziznje, wutřelichu rjaneho dnja klók z papjerku. Na papjerce bě napisane: „Regem habemus! – Mamy krala!“ Na te wašnje chcychu swojim njepřecelam prajić: My so njechamy podać, wěrimy do našeho krala a do jeho mocy.

Wot toho časa, zo je so Jezus k swojemu Wótecej wróćil, wěri te Boži lud do krala. Tónle kral ma wulke kralestwo. Tola wo tele kralestwo so swět smorže stara. Žana stawizniška kniha wo tymle kralestwje njepisa, na žanej zemjepisnej karće njejesu jeho mjezy rysowane. Tele kralestwo wšak njeje wot toho swěta, a tola wobsahuje wone njebjesa a zemju, wšitke wjerchowstwa a mócnarstwa widžomneho a njewidžomneho swěta. Do tohole kralestwa slujeja krasnosće stwórbje a miliony hwězdow a hwězdnišćow. Jich wulkosć a rozměr njemóže ćłowski duch dorozumić.

Naš kral ma tež wulki lud. Hdže tónle kralowski lud bydli? Wšudžom na zemi, hdžež su ludžo. Do kotreje narodnosće sluje tutón lud? Wšitke

narody, wulke a małe, wšitke jazyki a řeče do njeho slujeja. A što tónle lud wjaza? Kral sam. A što tajki kralowski lud ćini? Wón rozmnožuje a powjetšuje kralestwo připowědujo wjesołu powěsć a so njepřestawajcy modlo: Přindź k nam twoje kralestwo!

Naš kral ma tež wulku móc. Wón džě to sam wuznawa: „Mi je data wšitka móc w njebjesach a na zemi.“ To njech džiwnje klinči. A tola su wulcy ludžo, kotřiž njeběchu křescenje, tam a sem něšto wo tutej mocy spóznali a začuli. Jako běše francoski mócnar Napoleon na kupu St. Helena wuhnaty, rjekny wón něhdy hrabi Monthalonej: „Aleksander, Caesar, Korla Wulki a ja, my smy wulke kralestwa založili. Ale na čo smy je zložili? Na móc. Jezus sam pak je svoje kralestwo na lubosć zložil, a hišće džensa bychu miliony ćłowjekow swoje žiwjenje za njeho dali. Tu njeje dnja ani bitwy, z kotrež by sej křescanska nabožina na swěće dobyće wunuzowala. Ně, tu so jedna wo lětstotki staru wójni, započeli su ju japoštoľo a jich naslědnicy ju dale wjeđu a z nimi wšitcy křescenje. W tutej wójnje steja wšitcy kralojo a mócnarstwa na jednym boku; na tamnym boku pak njewidžy žane wójsko, jeno potajnu móc někotrych ćłowjekow, kotřiž nimaju hinaše znajmo hać križ. Ja bórže wumru a moje

ćelo budže do zemje date, wakam za žratwu. To je wosud wulkeho Napoleona! — Što je to do rozdžěla mjez mojej bědu a Chrystusowym wěčnym kralestwom...“

Kralowske džěći znaja tule potajnu móc swojeho krala. Tohodla sej woni wóťe přiwolaaju: Regem habemus! a, sej dobyća wěšći, wuznawaju:

Jezus Chrystus, kral naš, knježi,
w jeho mocy wšitko leži,
Bóh da wšo jom' k nohomaj.
Kóždy jazyk wuznaj rady,
Jezus Knjez je poľny hnady,
kóždy chwalbu jemu daj!

Bjez Biblije?

Čehodla ma Biblija tak přewšu měru wulku wažnosć za nas křescanow? Čehodla? Chcu to na přirunanju pokazac.

Štom njemóže wobstać, hdyž nima korjenje, kotrež su kruće do zemje zaryte. Přetož zemja ma w sebi wulku syłu cyroby a mocy, kotrež štom trjeba. Wostanje-li pak štom wonka ležo, tak je po nim.

Runje tak je z Bibliju za nas křescanow. Biblija so runa zemi, kotraž nas zežiwja a po kotrež chodžimy. Z Božeho słowa, kotrež je žiwe a sylne, pak nječerpamy jenož wědu, ale tež mocy wěčnosće, kotrež našu wěru přispørjeja a nas wuhotuja do služby za Knjeza.

Lubi ewangelscy Serbja z bliska a daloka

Wy sće hižom džensa lubje a wutrobnje přeprašeni na naš létuši

SERBSKI EWANGELSKI
CYRKWINSKI DŽEN,

kiž so wotměje, da-li Bóh, 18.–19. junija pola nas w **Bukecach**, hdžež běše w léce 1948 přeni powšitkowny cyrkwinski džen.

Jednotliwě wěcy k programej wozjewimy w junijskim čisle. Jenož sćehowace njech je Wam džensa hižom prajene:

1. Sobotu, 18. junija, zeńdžeja so wšitcy serbscy cyrkwinsky sobudželaćerjo a druzi zajimcy pop. w 3 hodž. we wosadnym domje.

2. Njedzelu, 19. junija, budže w 9.15 hodž. **serbska Boža služba** z přédowanjom fararja Pawoła Alberta z Budyšina a z wšelakimi postrowami. Cyrkwinski a pozawnowy chor kemše wupyšitej. (Wězo móžeja tež serbscy piskarjo druhich wosadow swój instrument sobu přinjesć. My z časom zdžělými, što so piska.) – Štóz ze swojim wozydlom abo kolesom abo z wosebitym busom njejeźde, ma dobry zwisk z Budyšina z čahom abo z busom.

Po dotalnym jězbnym planje, na kotrymž so najskej wjele njepraeměni, jězdzá busy a čahi tak:

a) čah z Budyšina	w 7.58 hodž.
w Pomorcach	w 8.22 hodž.
wróćo	
z Pomorc	w 17.06 hodž.
w Budyšinje	w 17.23 hodž.
b) bus z Budyšina	w 8.30 hodž.
w Bukecach	w 8.52 hodž.
wróćo	
z Bukec	w 17.35 hodž.
w Budyšinje	w 17.55 hodž.

W junijskim čisle nowy jězbný plan wozjewimy; tak pak každy

Hdy bych wšitcy tak byli

Mój přećel je blidari a džěła we wulkej blidarni. Husto so jeho pón-dzělu na džěle prašeja: „Nó, Waltero, štoha je čí pop wčera zaso nalžal?“ Mój přećel pak so přez tajke hłupe řeče njemjerza a tamnym mužam potom to najwažniše z njedzelskeho přédowanja powěda. Tak, kaž by so to samo wot so rozumilo. Z toho so potom zwjetša wuwija kmána a dobra rozmołwa. W blidarni su tež někotři starši, měrni mužojo a čí sej swojeho Waltera waža. Wón je džě tež dobry džělaćer a kolega. Na njeho móžeja so spuścić, jeho smědža so stajnje wo radu prašeć. Haj, woni čuja, zo ma mój přećel wěste žórto, z kotrehož čerpa swoju móć a radosc k džělu.

Na swěće wšo zahinje,
Boža lubosc wostanje,
wjedže nas přez smjerć a row
do tych krasnych njebjesow.

Pětr Mlónk

hižom džensa wě, kajke možnoty docyła wobsteja.

3. Po kemšach je **zhromadny wobjed**. Po starym wašnju cyrkwinskih dnjow poskićimy někajku „jědž jedneho hornca“. Hižom džensa prosymy wo to, zo sej každy lžicu sobu přinjesje. A prošu prajće swojemu fararjej hač k swjatkam abo hač k njedzeli po tym, štóz chce sobu jěsć. To njeje žane zawjazace přizjewjenje. Ale někak dyrbi my wězo wědžeć, kak wjele hosců na wobjed to někak budže.

4. Hnydom po wobjedze budžemy zaso **wonka spěwać a so bjesadować**. To so nam přeco tak lubi, a naš serbski superintendent so na to cyle wosebje wustjeji. To so při rjanym wjedrje stanje na našim wulkim farskim dworje a na zahrodze.

W tym zwisku hižom džensa na to skedzbnymy, zo njedzelu parkowanje z motorskimi wozydlami na farskim dworje možno njebudže. My so pak staramy za parkowanje wo druge možnoty!

5. **Hłowna a skónčna zhromadźina** budže w 14.15 hodž. Za to hišće hotowy program nimamy. Přeradžene budž jenož, zo je wotmyslene dobru chórsku hudžbu a biblisku hru poskićeć.

Hłowna tema rěka:

„Durje su wotwrjene!“

mjenujcy za Bože słowo a ewangelij.

Bóh pak chce dać swoje bohate žohnowanje k tomu wšemu!

Waš

Gerat Lazar
předsyda

Serbskeho cyrkwinskeho dnja
a wosadny farar.

Nětk zbožny čas je na zemi,
hdyž měř so přěduje,
we čišnje na Cionje
Bóh chwalbu dóstanje.

J. Kilian

Cyrkej w swěće

Južnoamerika: Ličba ewangelskich křesćanow w Južnoamerice je so wot 123 000 w léce 1916 na 10 milionow w léce 1965 powjetšila. W Chile je so ličba tak jara powjetšila, zo je tam skoro tak wjele ewangelskich kaž katolskich. Wosebje přez młodžinu a džělaćerjow je ličba tak hobersece rostla.

Južnoafrika: Synoda anglikanskich arcydiecezwow je rezoluciju nastajiła, w kotrejž rěka, zo anglikanske šule tež wšěch njebětych šulerjow w Južnoafrice wukubłaju. Předpožił je rezoluciju biskop Thomas J. Savage za Zulu a Swasiland. Wón zastupuje mēnjenje, zo dyrbi cyrkej wšitke počah k cyrkwinskim šulam přetorhnyć, kotrež z rasistiskich přičin njechadža šulerjow přiwać.

Z wosadow

Z Budestec: Njedzelu, 17. 4. 1966, zemře w Budestecach 90 lét stara serbska farska wudowa Marija Domašćyna, a to 35 lét po smjerći jeje mandželskeho, njezapomniteho wyšeho fararja Domaški. Hačrunjež běše wona cyle němskeho pochada – wona běše přjedy z wučerku w Drježdžanach, w jejnym ródny mēse –, běše jako fararka dwurěčneje wosady serbsku rěč nawuknyła, tak zo móže ze Serbami w jich maćeršćinje rěčeć, štóz su woni přeco z wulkej džakownosću připóznali. Hakle loni hišće na cyrkwinskim dnju w Budestecach móžachmy z njeje pěknje serbować, a to so na farje přítomnym Slepjanskim wosadnym jara lubješe! Susodny Bukečanski farar položi při jeje rowje jako zastupnik serbskeho superintendenta a jako předsyda konwenta serbskich ewangelskich duchownych na dnju pohrjeba wěnc. strowjo ze słowami z 23. psalma. La.

Hrodzišćo: 23. jutrownika 1966 smēdžeše nestor serbskich duchownych, farar na wotpoćinku, Awgust Schneider, swoje wosomdžesaćiny swjatić. Bóh Knjez chce l lubemu jubilej dale spožić miły wječor žiwjenja.

Vladimir Zmeškal zemřel

Přećel serbskeho luda a naš dobroćel, knjez Vladimir Zmeškal, je wulki pjatk nahle z Božej ručku zajaty w Praze zemřel. Jemu bě 64 lét. Wón bě předsyda Zwjazka přećelow Lužicy a je wjele serbskich knihow pomahał wudać. Husto je sej dojel z přećelimi do Serbow a je znal každy kućič Lužicy dokladnje. Po wojnje je wosebje so starał wo založenje serbskeho gymnazija a druhich šulow za serbske džěci w bratrowskej Českosłowakskej. Bóh daj jemu wěčny wotpoćink a mytuj jemu wšu lubosc, kiž je nam Serbam wopokazał.

Ručica

Wumělski moler bě swój krasny wobraz dokónčil, na kotrymž je nam džěl ze Zjewjenja Jana rysował, w kotrymž je Chrystus rjane słowa wuprajil: „Hlej, ja steju před durjemi a kłapam.“

Mały syn tutoho wumělca praji nanej: „Ale něšto sy wopak činił. Wonka na durjach pobrachuje tola ručica. Knjez Jezus njemóže zastupić.“ Nan wotmołwi: „Wón móže to jenož, hdyž so jemu wot nutřka durje woćinja a hdyž chcedža jeho mēć. Tohodla ručicy wonka na durjach tež trjeba njeje a ju njerysowach, mój hólče! W swjatym Pismje tola rěka: „Hlej, ja steju před durjemi a kłapam!“

Derje za toh' čłowjeka,
kiž so cyle Bohu da,
lubuje joh' z wutrobu
we zbožu a njezbožu.

Pětr Mlónk

Naktad Domowina. – Wuchadža z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkroć za mēšac. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamotwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswadłski. – Čisć: III-4-9, Nowa Doba čisćernja Domowiny w Budyšinje.